

MARIJA SALZMANN ČELAN

„SUZE MARUNKOVE” IGNJATA ĐURĐEVIĆA

Poznata šaljiva Đurđevićeva pjesma o Mlječaninu Marunku i njegovoj "ljuvenoj" tužbi i danas svojom aktualnošću i duhovitošću pobuđuje pažnju. To više može se pretpostaviti da je to djelo još u pjesnikovo vrijeme moralo biti popularno i da je istovremeno moglo uzbuđivati javnost.

Jedna redakcija burleske "Suze Marunkove" nalazi se u Nacionalnoj biblioteci u Beču pod signaturom SN 4572 (vel. 190 x 140, 8 listova obostrano ispisanih, na svakoj strani oko 20 stihova). Rukopis je čitljiv i pregledan. Na prvom (omotnom) listu je naslov djela i ime autora: Suze Marunka Miecianina/ od Abb. D. Ignazia / Giorgetti. U sredini lista odmah ispod naslova nalazi se oštećenje. Netko je u sredini u nepravilnom krugu izrezao oveći komad, na kojem se možda nalazio neki podatak. Budući da tekst pjesme počinje na drugom listu, stihovi su se sačuvali u potpunosti. Iza završnih stihova na strani 16. ne stoji "svrha" već slijede prazni listovi. Djelo je uvezano u knjigu. Rukopis je biblioteci prodao 1906. godine Vicko Adamović.

Bečki se rukopis razlikuje u svojoj redakciji od rukopisa koje je M.Rešetar¹ upotrebio za svoje izdanje "Suza Marunkovih". Za "Suze Marunkove" on je imao slijedeće redakcije: Y, M, L, P, K, Aa, Ab, Ac, Ad. Zatim je naveo još neke rukopise koje nije upotrebio ili nije mogao upotrebiti. Između ostalih navodi i rukopis SN 4467 iz Nacionalne biblioteke u Beču, koji je bio prepisan 1856. godine. Tekst Đurđevićeve šaljive pjesme u tom je rukopisu nepotpun te Rešetar primjećuje: "prijepis je vrlo slab i nema tumačenja manje poznatijeh riječi i stvari."² Imao je donekle pravo jer spomenuti bečki tekst ima samo 90 početnih stihova "Suza Marunkovih". Ipak je malo neobično što Rešetar nije vidio da se dalje u nastavku nalaze objašnjenja uz stihove, od ko-

jih 'nedostaju ona pod brojem 1-13. Pod 13 se tumači značenje riječi "traveštiti", zatim slijede tumačenja do broja 87, pod kojim se objašnjava "Ostačeva spilla". U tekstu pjesme o Marunku numerirani su i oni brojevi od 1-13 kojih tumačenja, međutim, nedostaju. Objašnjenja riječi i stvari se uz izvjesne izmjene podudaraju s onima u Rešetarovu izdanju.

U svojem izdanju Đurđevićevih djela Rešetar kaže slijedeće: "Napose za "Suze Marunkove" (br. 143) bilježio sam tako varijante iz dva najstarija i najbolja rukopisa, tj. Y i P, a iz mlađih rukopisa uzimao sam samo prave razlike u tekstu a podmladivane oblike i griješke nijesam ni spominjao..."³ P je prepisao 1745. vlastelin Miho Džono Rastić, a Y je prepisao franjevac O. Lovre Cekinić, i to još za života Đurđevićeva. U njegovu rukopisu se Đurđevićeve pjesme nalaze prije "Osmana", uz koji je zabilježena godina 1731.

Rešetar je u svojim redakcijama naišao na dvije verzije "Suza Marunkovih". Međutim, on drugoj - onoj u Kaznačićevu izdanju iz 1839. - nije posvetio mnogo pažnje jer je smatrao da joj je matica nepotpuna i s obzirom na ispremještanost stihova i s obzirom na to, što u tom izdanju nedostaju stihovi 313-324. Mada je znao i za rukopis Đurđevićevih djela iz Britanskog muzeja u Londonu⁴, Rešetar ga nažalost nije upotrebio i nije ga imao u rukama. Pored ostalih Đurđevićevih pjesama u tom su tekstu prepisane i "Suze Marunkove", i one se u kompoziciji podudaraju s verzijama nalik na one u Kaznačićevu izdanju i u bečkom rukopisu. O L rukopisu⁵ je u novije vrijeme pisao J.Hamm⁶, koji se pozabavio Đurđevićim kanconijerom uspoređujući ga s Rešetarovim izdanjem. Kada govori o "Suzama Marunkovim", Hamm je teoretski vidio mogućnost da je možda moglo biti "da je poredak u Kaznačićevu predlošku bio izvoran, a onaj u A i u rukopisima koji nanj nadovezuju ispremetnut".⁷ Moram napomenuti da u A rukopisu nema pjesme o Marunku i da se Hammu u tome pri uopćavanju potkrala pogreška. Bit će da je kod toga mislio na druge pjesme, a ne samo na "Marunka".

Londonski se kanconijer Hammu čini nekako bliži Đurđevićevu autografu, tj. on misli da je mogao biti prepisan neposredno iz pjesnikova autografa. To je isto mislio i Rešetar za rukopis A, tj. polazio je od pretpostavke da je rukopis A najstariji,

budući da se u njem nalaze neki ispravci koje je proveo sam Đurđević. On je i po nekim drugim podacima mislio da bi se prijepis A mogao datirati oko 1720. godine. Hamm je pretpostavljao da je londonski kanconijer mogao biti prepisan između 1725. i 1727. Konkretno, ako se grafija londonskog i bečkog rukopisa "Suza Marunkovih" usporede, može se uočiti da se razlikuju i da je ona u Be bliža rukopisu A i Đurđevićevu autografu. Tako u L prevladava j i k, a u Be se za iste glasove piše i i c; zatim, u Be se manje razlikuje u i v; isto tako u L sc prevladava i za ž i š, dok ih Be razlikuje. U nekim primjerima mogu se vidjeti i druge razlike. Tako L piše: pase, bjescisc, ciassom, scegljo, boglje, bes, sukni, gljuvennom, ciarasc, a u Be istim riječima odgovara: pafe, biesgisch, ciajsom, sgeglio, boglie, beſ, sucni, gliuvglienom, giarafc, i slično.

Kao što se može vidjeti, grafija rukopisa Be je starija, pa je L ev. mogao nastati i poslije 1727. Međutim, to još ne znači da prijepisu L nije mogao biti izvor rukopis bliži Đurđevićevu autografu, ili sam autograf. Kod toga treba na nešto upozoriti, a to je - da je Đurđević i sam osobno u kraćem vremenskom razmaku pisao s izvjesnim razlikama u grafiji. Rešetar napominje, da je Matijašević utjecao na Đurđevića⁸, tako da je on prije 1721. razlikovao s od z, zatim š od ž, no zadržao je u za u i v, isto tako i za i i j, međutim 1728. ima potvrde da je Đurđević razlikovao i v i j od u i i.

Rešetar je držao da je pjesma o "Suzama Marunkovim" nastala 1724., a ne tek poslije 1725. "kako bi se moglo misliti po tome što se na svijem rukopisima autor zove opatom melitenskim",⁹ a na to bi - po Rešetaru - upućivalo jedno pismo Dum Đura Grizića (od 30. rujna 1724.) upućeno Dum I. Matijaševiću, u kojem mu šalje jedan šaljivi Đurđevićev sastavak, kojim da je pjesnik navukao na sebe srdžbu Mlječana, osobito žena.¹⁰

Tomu bi se mogao dodati još jedan podatak iz L redakcije. Za "Suze Marunkove" ondje se ne navodi godina, no ova burleska se ondje u okviru Đurđevićevih djela nalazi između tekstova datiranih sa 1723. i 1724. godinom.

Rešetar pretpostavlja da se Đurđević i ranije neopravdano potpisivao "abbate"¹¹, pa su prema tome "Suze Marunkove" mogle

nastati i prije 1724. Ove godine se prvi put nešto saznaje o sadržaju te pjesme, tj. da se čita s velikim uživanjem i da je Đurđeviću izmaknula pokoja riječ "što se krivo tumači i ne pristoji se svećeniku".¹² S obzirom na pjesnikove prilike i neprilike, moglo bi se pomisliti da njemu osobno nije niti odgovaralo da se ovo ponešto "frivolno" djelo preda u javnost, tako da se ono, koliko je nama (po Grizićevu pismu) poznato, negdje tek 1724. počinije širiti u rukopisima - u vrijeme, kada se Đurđevićev crkveni ugled već bio tako učvrstio, da mu to nije moglo naškoditi.

Možda bi se i to moglo dovesti u vezu s mišljenjem o dvjema verzijama "Suza Marunkovih" jer rukopisi L i Be kao da upućuju na to da su zaista za života Đurđevićeva postojale dvije verzije ove pjesme; naime, koliko je dosada poznato, obje se pojavljuju nekako u isto vrijeme i mogle bi biti - i verzija L + Be, i verzija R - Đurđevićev rad. Teže bi bilo shvatiti da bi još za života pjesnikova neki prepisivač ispremetnuo stihove i napravio drugu kompoziciju pjesme, ili da bi one stihove kojih u Be i L nema, a sadrži ih R, iz nekog razloga ispustio, jer ti izostavljeni stihovi nisu toliko "nedolični" da bi mogli nekoga smetati. Tu i tamo događalo se da su poneki prepisivači zamjenjivali, tj. ublažavali, neke slobodnije izraze, što je, konkretno uzevši, i Kaznačić činio u svojem izdanju. S druge strane, za neke se pjesnike zna da su često prepravljali svoje stihove, kao što je to npr. činio i Đurđevićev suvremenik A. Gleđević, pa bi se to restrictis restringendis moglo primijeniti i na samoga Đurđevića. I on je izostavljao, prepravljao, "sakatio" i ispremještavao svoje stihove, a uzrokom su možda bili, kako Rešetar misli, ili estetski razlozi, ili "da se ne bi zamjeravalo 'opatu' da takove pjesme pušta u svijet".¹³

I pored skladnosti Kaznačićeva izdanja i rukopisa L (a to se u ovom slučaju odnosi i na Be) ne može se ova verzija smatrati prvom i izvornom, a ona u R drugom i neskladnijom. Ako bi se skladnost uzela u obzir kao prednost, o kojoj govori Hamm, tada to pored svega ne bi isključivalo mogućnost da je upravo taj "skladniji" tekst nastao prepravljanjem "neskladnijega" (ako se uopće može govoriti o neskladnosti R verzije). Znači, R verzija bi isto tako mogla biti prva, Be i L druga.

Teško je utvrditi, iz kojih se razloga izmjene pojavljuju u samoj kompoziciji, i koja bi prema tome verzija bila ili mogla biti izvorna, tj. prva. To bi bilo teško utvrditi čak i da su najstariji izvori datirani, pa čak i da imamo Đurđevićev autograf.

Za razlike između Be i L - i R - evo nekoliko primjera. Kompozicija je u Be i L, mjerena prema izdanju Rešetarevu, 1-42, 139-186, 43-90, 187-234, 91-138, 235-312, 325-336, ali mjesto stihova 173 u R izdanju/ *niesi cviete moj rumeni*/ Be i L imaju / *Odkad tvoj me vid zaplieni*/. Stihovima 128, 129 u Be odgovaraju u L 129, 128¹⁴. Be se razlikuje od L već i u naslovu, koji u L glasi: Susse Marunkove, alliti Tuscba/ Gljuvenna Marunka Mljechianina/ Sa Pavizom Babopogikom.

Be redakcija ima osobitosti koje ponegdje mijenjaju smisao, a tu se tada L podudara s R izdanjem. Evo nekoliko primjera: 5 ter okolo¹⁵ kriešte i bježe/ Be ter okolo kriešte i reže; 10 u ljuvenoj¹⁶ srceboni / Be u nevoľniem srcebojni; 231 štikat mane boľe obucom / Be štikat vikat boľe obucom; 99 kada¹⁷ žvačem ječmenicu, grka mi je kō riziko; / Be Kada iem ječmenicu, grdia mi 'e neg riziko; 106 po bubrezieh / Be po trbusim; 120 Draga Pave, snaga gine¹⁸ / Be Draga Pave, srce izgine; 192 i dvaš suđa krimenčani¹⁹ / Be a tri suđa kremenčani; 196 za perperu kupih škorné²⁰ / Be za opanke nosih škorné;

Zatim se R i L podudaraju i u pisanju ili u nastavcima pojedinih riječi, kao na primjer: 21, 22 otresaše gubicami, i²¹ dizaše brade k nému/ Be otresaju s' gubicami i dizaju brade k nému; 29 a za tiem se plačuć jako / Be a za teziem plačuć jako; 148 bimbini/ Be binbin; 77 sve što mogu/ Be sve što mogu; 87 kataruši/ Be katariši; 101 žmujo / Be žmuo; 126 spomeňuju / Be spomiňuju; 288 kućci i maćci/ Be kušci i mašci; 305 strižeš okom / Be strižeš očim;

Na nekim mjestima se opet Be i R podudaraju i razlikuju od L: 25 dokle /L doke; 31 rec mi/ L reci; 158 mekuša/ L mukuša; 182 Tiem si od hridi meni gluša/ L Ti si od hridi meni gluhša; 48 stravestito/ L travestito; 51, 52 ti u kuću skoči unutra, pak istrča s²² štapom na me/ L ti istrča, jaoh iznutra, za ubit me štapom na me; 188 tkoga utječeš tač bez svjeta²³/ L Tkoga bježiš

ti bez svjeta; 58 tamo/ L tamno; 42 Da sve konte smižuramo²⁴/ L
Da sve skonte sminčoramo; 210 vinca / L vina; 303 začarala/ L za-
travila;

Mogu se također navesti neka mjesta gdje se sve tri re-
dakcije razlikuju među sobom, tako da imamo odnos R : Be : L,
ispor. (u istom redosljedu): 6 ćuci/štruci/ ćurci/ 34 dike tvê/
dike tvoe/ dikle tvê; 152 vele/ veće/ već; 170 dosle/ doslek/ do-
sliiek; 64 rontalim kî/ rontalim koi/ rontolim kî; 206 zavare/ va-
ru/ zavar; 224 neg u viencu s alegrancom/ neg u viencu s l'alegran-
com/ neg pođ viencom s alegrancom; 91 draču čujem/ draču ćutim/
ćutim draču; 244 nego suđit tvê dragosti/ nego sudit tvê milosti/
nego suget tvê radosti; 252 Toste i Ograna/ Tuste i Ohirana / To-
ste i Ogirana; 292 zapļuvaš me/ potežeš me/ pošileš me; 327 il' se
obiesim ovieim pasom/ il' se obiesim sada s' pasom/ Al' da se obie-
sim sada s pasom; 329 il' se nožem proparan ti/ il' se nožom pro-
parati/ Ali da se proparam ti; 334 biedni život moj prikinu/ Da mi
život moj prikinu/ Bied mi život da prikine.

I na kraju još nekoliko zajedničkih osobina Be i L u od-
nosu prema R: 153 slačica/ R salčica; 203 grôtac/ R krotac; 137
bud mi/ R budi; 242 oprostii/ R prosti; 264 tezora/ R trezora; 283
I tad boļe/ R I ta voļe; 286 upastit/ R upasti; 307 paciento/ R
pačiento; 330 hotte/ R pojte; 141 iza Dubļa / R i(z) Zadubļa; 335
a'sad s'kupom tutti quanti/ R a sad skupa tutti quanti;

Tako i stihovi 307-312 u R izražavaju slijedeće:

Neću podniet pačiento
i činit ću za osvetu
da zna knez i presidente
da ti čaraš ļudi u Mljetu,
nek te užegu il' trnovieim
probodu te kocem noviem.

a u Be i L uslijed promjene u stihu 308 nastaje drugi smisao
(tekst u L):

Neću podniet paciento
neću činit za osvetu
da zna knez i presidente
kako²⁵ čaraš ļudi u Mletu²⁶
nek²⁷ te užegu i trnovieim²⁸
probodu te kocem²⁹ noviem.

U prvi mah prva dva stiha u Be i L djeluju nelogično i mogli bi se shvatiti i tako, da se Marunko u svojem labilnom raspoloženju, što se moglo i otprije vidjeti - u jednom trenutku napada Pavu, a u drugom je opet slabić u svojoj požudi - ne misli osvetiti, pa opet istovremeno u svojoj nemoćnoj srđzbi zamišlja da bi moglo biti da je zaslužila da je "užegu" i probodu "kocom". No vjerojatnije je, da je u Be (i u L, bez obzira na to što bi se prvi od ova dva rukopisa mogao smatrati starijim) u drugom stihu do oblika neću došlo haplografijom od ne(g)chiu = neg ću, nego ću (neg ću činit za osvetu, itd.).

Tematika pjesme je vrlo slobodna i već sama duhovitost, ironija i podrugljivost, kojom je ova senzualna burleska o Marunku protkana, govore da je pjesnik posjedovao i potreban osjećaj i humor i potrebnu pronicljivost. A da on osobno nije bio ravnodušan ni prema "Pavama", o tome govori njegovo knezovanje na Šipanu.

Pjesma je očito naišla na odjek i sigurno je da ju je i Dum I. Matijašević čitao s uživanjem, kada mu je prispjela u pismu Dum Đ.Grizića.

Bečki rukopis ima višestruko značenje. Prvo, njegova grafija je starija od L, a najstarije poznate redakcije, koje je upotrebio Rešetar za svoje izdanje, datiraju iz 1731. i 1745. godine. Prema tome, bečki prijepis bi se mogao smatrati jednim od najstarijih u krugu redakcija "Suza Marunkovih". Drugo, "Suze Marunkove" su se uglavnom dosada bile prepisivale u okviru drugih Đurđevićevih djela, dok je u bečkom rukopisu ta pjesma zasebna cjelina te osim toga nosi ime autora, i to u obliku koji može poslužiti kao podatak kod istraživanja pjesnikova života. I na kraju, bečki rukopis je pokazao da su još za pjesnikova života postojale dvije verzije, koje se u budućim prikazima o Đurđeviću ne bi smjele mimoći.

B I L J E Š K E

- 1 Rešetar M., Djela Ignácija Górgi, SPH XXIV, XXV, JAZU. Zagreb 1918, 1926.
- 2 Isti, knj. I, str. XLIV
- 3 Isti, knj. I, str. LXXI
- 4 Londonski rukopis ima signaturu ADD 8821.
- 5 Kratice za rukopise: bečki (Be), rkp. Britanskog muzeja u Londonu (l) i Rešetarovo izdanje (R).
- 6 Hamm J., Kanconijer Inácija Giorgi, Ricerche slavistiche, vol. XVII-XIX, 1970-1972, str. 233-245.
- 7 Isti, str. 237
- 8 Rešetar, knj. II, str. CVII
- 9 Isti, knj. II, str. LXXXVI
- 10 Isti, knj. II, str. XCVII
- 11 Isti, knj. II, str. XXIII-XXIX, LVI-LVIII
- 12 Isti, knj. II, str. XCVII
- 13 Isti, knj. I, str. LIII
- 14 Brojevi se odnose na Rešetarovo izdanje.
- 15 L oholo
- 16 L u luvenom
- 17 L Kad li
- 18 L izgine
- 19 L kremenčani
- 20 L škrońe
- 21 L a
- 22 u Be nema s
- 23 Be koga utiečes tač bez svieta
- 24 Be smisuramo
- 25 Be da ti
- 26 Be Mlietu
- 27 Be neg
- 28 Be il' trnoviem
- 29 Be kocom

leptore cognoscere ornata
neque regem ad precibus.
leptore balens, lactare ipse
siq. ostentare po. eulim
leptore caritate i. m. l. e.
neq. m. l. d. i. Linciarini.
leptore d. b. a. n. i. e. n. i. a. m. i. l. l. a.
i. a. d. o. r. a. t. o. m. m. a. g. i. s. l. i. b. e. r. e.
Imase tape de arcum.
Sani velle, h. r. a. c. t. a. k. e.
S. a. r. g. u. m. a. e. p. u. r. a. m. l. e. t. e. k. a. i. l. i. n. a.
a. v. a. k. o. o. t. o. p. u. r. a. i. D. o. l. l. a.
Ih. v. i. d. e. l. l. i. m. l. e. t. a. e. v. a. d. a.
leptore r. a. t. e. i. t. a. d. a. ?
leptore log. d. e. t. a. d. i. m. i. l. l. a.
i. f. a. v. o. r. a. d. o. l. l. e. m. e. n. t. i.
n. i. e. s. i. b. r. a. c. a. h. u. r. a. l. l. a.
e. d. h. a. d. r. o. g. n. a. v. i. d. e. m. p. h. e. n. i.
a. h. a. d. l. e. p. t. o. r. u. m. s. a. n. i. t.
o. r. n. a. d. a. t. o. j. e. s. s. a. m. i.

Salutare moi raspusti.
i. u. s. a. m. p. l. a. m. r. e. t. r. u. c. t. a.
u. g. l. i. u. g. h. e. n. o. m. p. l. a. m. s. t. u. k. a.
m. o. i. s. t. p. i. c. a. t. h. o. d. y. h. a. r. u. a. i.
h. u. n. i. k. a. n. o. v. a. m. a. g. l. u. b. i. c.
h. a. d. h. o. c. k. a. n. o. d. a. n. t. i. r. i. g. u. b. i. c.
h. i. s. s. u. p. r. e. s. t. o. m. e. n. i. d. a. v. e. r. e.
t. i. e. n. s. i. d. e. m. i. c. i. m. e. n. t. i. g. l. u. b. i. c.
l. e. t. o. s. e. p. a. r. l. e. n. t. a. r. e. t. a. k. o. h. a. r. e. ?
l. e. t. o. i. s. t. a. k. o. b. i. g. a. r. u. a. i. a. ?
s. e. t. e. r. i. t. a. k. o. p. r. e. m. n. e. m. i. l. l. a. ?
a. r. g. u. m. i. r. e. l. e. p. a. u. t. i. l. l. a.
S. a. r. e. i. t. a. k. a. h. u. i. l. o. g. a. i. l. o. d. i. l. o. u.
l. u. a. n. i. o. r. o. p. o. m. i. d. e. i. i. p. a. p. e.
a. t. i. m. e. n. t. e. g. o. v. i. s. i. l. l. o. m.
i. n. i. t. a. k. o. n. e. m. e. u. p. a. r. e.
f. o. i. e. s. e. v. i. e. t. s. t. r. a. v. e. r. s. t. o.
f. o. i. e. u. d. i. t. i. n. e. S. a. r. e. o. c. c. i. t. o.
h. a. d. i. r. a. t. o. h. j. u. a. r. e. s. u. p. t. r. a.
S. a. r. t. o. S. a. r. e. r. e. l. i. v. a. r. e.

Srečnij, negh da snam soto sroje
 Sin Recoco Marco Tidda,
 Ki najspanni upisuje
 Nam Selono libro dō Suda,
 Inauncionas on po Sulli
 Kōse succu Makaruli.
 E'u ta srechja bi saludu
 Botemise dōrba isivati
 U' gjuvonnom ostah trudu
 Time nehtie consolata,
 Vech utece put gustoga
 Garna golla, i bosonoga.
 I tad boglje po tui viedu
 Datte grebbu, dracce, i hvoje
 I padarri Datte derra
 Negh upastit nuke u' moje;
 Ah grebbalite, i donali.
 Suiczi, i macz vegli, imali.
 Vele tarpich, vech nemogu
 Siupērbu tui pōdnici
 Da kō Svirgu na bargžoga
 Bosigljese me bes pameti:
 Stodi dō monne bid na troju
 Veglja, i piacer, i svak roju.

Ah pōndajse na ove riečij, i
 Tiravim pūisti i glave,
 Gōi mā Dusia place, i cici
 Kakko Parniegl varh serave
 O' Djevoik sprem neumana
 Tvarigija od Joste, i Oghirana
 Sua mare ciane onomu.
 Kīmi najpone donie sgodu
 Da u' mraku ja nochnomu
 Samu neghjem na obodu
 Gōiene bjezot tūa ghisdava.
 Gola kuppe, i refreskava.
 Madrek Bave tādā, Brijō
 Madrek gnescto Bave Sele
 Brijem umriet nebik hajo
 I' rekohse srečnij vele
 Negh da tadmi tko darova
 Sva Tesora Herzegova -
 Srečnij riehe srečnye moje
 Negh kō Recoch darom jaku
 Kā da Sepirun potestje
 Do varh Gorei Galim Suki
 Kije po Mornu bars jestio
 I primivio Campanio.

S u m m a r y

UDK 886.2-1.08 Đurđević

"SUZE MARUNKOVE" (MARUNKO'S TEARS) BY IGNJAT ĐURĐEVIĆ

The author presents one manuscript of "Suze Marunkove" which is housed in the National Library in Vienna. When editing his copy of "Suze Marunkove", M. Rešetar didn't use that manuscript nor the one kept in the British Museum in London, which is very similar to the Viennese manuscript.

Analyzing and comparing both manuscripts and the text of Rešetar's edition from the viewpoint of composition, writing style and some language characteristics, the author concludes that during the poet's life there already existed two versions of the work and that the Viennese manuscript is one of the oldest of his copies.